04/10/2019

Μία δεκαετία χωρίς τον Μακαριστό Μητροπολίτη Νικηφόρο

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου

Πριν από 10 χρόνια, στις 4 Οκτωβρίου του 2009, ημέρα Κυριακή, παρέδωσε το πνεύμα ειρηνικά και γαλήνια σε Νοσοκομείο της Αλεξανδρούπολης, όπου ενοσηλεύτο τις τελευταίες εβδομάδες, ο μακαριστός Μητροπολίτης Διδυμοτείχου κυρός Νικηφόρος (κατά κόσμον Αθανάσιος Αρχαγγελίδης), μία εμβληματική προσωπικότης, που με ποικίλους τρόπους ευεργέτησε τον τόπο που διηκόνησε από το 1988 έως το 2009. Έργο όμως που τον καταξιώνει διαχρονικά στη συνείδηση του ποιμνίου και που φέρει ανεξίτηλη τη σφραγίδα του είναι ο Ιερός Καθεδρικός Ναός Παναγίας της Ελευθερώτριας στο Διδυμότειχο, κόσμημα αρχιτεκτονικής και αισθητικής, που οχι μόνο δεσπόζει της πόλεως αλλά και σηματοδοτεί την παρουσία του Ελληνισμού και της Ορθοδοξίας στην ευαίσθητη αυτή ακριτική

περιοχή της Πατρίδας μας.

Τις πρώτες μεταμεσημβρινές ώρες της 4ης Οκτωβρίου ε.έ. ο διάδοχος του μακαριστού Μητροπολίτου Νικηφόρου, Σεβ. Μητροπολίτης κ. Δαμασκηνός, επιστρέψας εκ Ξάνθης, όπου μετέσχε των εορταστικών εκδηλώσεων επί τη συμπληρώσει 100 ετών από της απελευθερώσεως της πόλεως, στις 4 Οκτωβρίου 1919, πλαισιούμενος από τους κληρικούς της πόλεως και πνευματικά παιδιά του εκλιπόντος, τέλεσε Τρισάγιο επί του τάφου, ο οποίος ευρίσκεται προ του Καθεδρικού Ναού. Τη πρωία ετελέσθη ο Όρθρος, η Θεία Λειτουργία και Μνημόσυνο στο παραπλεύρως του Ναού Παρεκκλήσιο του Αγίου Ελευθερίου.

Ο μακαριστός Μητροπολίτης Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου κυρός Νικηφόρος γεννήθηκε στις Φέρρες Έβρου τό 1931. Οι γονείς του κατάγονταν από την Μακρά Γέφυρα (Ουζούν Κιοπρού) της Ανατολικής Θράκης. Έζησαν την προσφυγιά, αρχικά στη Βουλγαρία το 1914 και εν συνεχεία στις Σέρρες και στη Θεσσαλονίκη. Μετά από μία δεκαετία εγκαταστάθηκαν και πάλι στη Θράκη, αυτή τη φορά στις Φέρρες, με τη νοσταλγία νά επιστρέψουν και πάλι στη γενέτειρά τους, όπως άλλωστε και εκατομμύρια πρόσφυγες του 1922-1923.

Ο μικρός Αθανάσιος έχασε νωρίς τούς γονείς του και έμεινε ορφανός από πατέρα σε ηλικία μόλις δύο ετών, και από μητέρα στα πέντε. Μάνα γι’ αυτόν στάθηκε η μεγαλύτερη αδελφή του Καλλιόπη, η οποία και τον ανέλαβε υπό την προστασία της.

Καθοριστική για τη μετέπειτα πνευματική του πορεία στάθηκε η γνωριμία του με αξιόλογους Ιεροκήρυκες της εποχής εκείνης. Αρχικά με τόν αείμνηστο Αρχιμανδρίτη και Ιεροκήρυκα π. Ανδρέα Χαλκιόπουλο, με τόν οποίο γνωρίσθηκε τό 1947 και συνδέθηκε μαζί του πνευματικά. Ἡ γνωριμία του αργότερα με τόν αείμνηστο Αρχιμανδρίτη και Ιεροκήρυκα π. Ευστάθιο Μπιλάλη άρχισε νά του δημιουργεί νέες σκέψεις για σπουδές στη Θεσσαλονίκη ή την Αθήνα, όπου εργαζόμενος θα σπούδαζε σε νυκτερινό γυμνάσιο.

Πιο καθοριστική όμως για την πορεία του στάθηκε η γνωριμία του με τον τότε Αρχιμανδρίτη και μετέπειτα Μητροπολίτη Λαγκαδά Σπυρίδωνα Τραντέλλη. Γνωρίσθηκαν όταν ο τελευταίος υπηρετούσε ως καθηγητής στις Φέρρες. Η πνευματική τους σχέση συνεχίσθηκε και στη Θεσσαλονίκη, όπου ο Αθανάσιος μεταναστεύει για να τελειώσει στο Γυμνάσιο της ΧΑΝΘ.

Τη στρατιωτική του θητεία υπηρετεί (1952-53), αρχικά στο Μεσολόγγι και αργότερα στην Καβάλα και την Ξάνθη, και απολύεται με το βαθμό του εφέδρου υπαξιωματικού.

Διάκονος χειροτονείται στις 2 Νοεμβρίου 1956 από τον Μητροπολίτη Καστορίας Νικηφόρο (Παπασιδέρη), ο οποίος διακρίνοντας το ήθος, την ευσέβεια και τα ψυχικά χαρίσματα του νεαρού Αθανασίου, του έδωσε και το όνομα του. Συνεχίζει τις σπουδές του στη Θεσσαλονίκη , όπου υπηρετεί ως διάκονος στους Ιερούς Ναούς Αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου, Αχειροποιήτου και Αγίου Δημητρίου.

Στις 11 Νοεμβρίου 1961 χειροτονείται στο βαθμό του Πρεσβυτέρου από τον αείμνηστο Μητροπολίτη Καστορίας και μετέπειτα Αττικής Δωρόθεο (Γιανναρόπουλο), προχειριζόμενος αυθημερόν εις Αρχιμανδρίτη. Με τη μεσολάβηση του φίλου του, τότε αρχιμανδρίτη και μετέπειτα Μητροπολίτη Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως Διονυσίου (Λαδοπούλου) καλείται από τον μακαριστό Πατριάρχη Αθηναγόρα να υπηρετήσει στο Οικουμενικό Πατριαρχείο ως εφημέριος, εκτελώντας παράλληλα και τα καθήκοντα του Κωδικογράφου της Ιεράς Συνόδου, για να εισαχθεί στη συνέχεια στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης. Το 1963-64 αποπέμφθη από την Τουρκία μαζί με άλλους σπουδαστές, στα πλαίσια εγχειρήματος των τουρκικών αρχών να κλείσει τη Σχολή. Επανερχόμενος στην Ελλάδα ενεγράφη στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, της οποίας και κατέστη πτυχιούχος, ενώ παράλληλα υπηρέτησε ως εφημέριος πρώτα στο Λοφίσκο Σοχού και στη συνέχεια στο Άδενδρο Θεσσαλονίκης.

Το 1970, κατόπιν προσκλήσεως του τότε Μητροπολίτη Αλεξανδρουπόλεως Κωνσταντίου (1967-1974) ήλθε στην Αλεξανδρούπολη και διορίσθηκε αρχικά Προϊστάμενος στον Ιερό Ναό Αγίας Κυριακής , συμβάλλοντας τα μέγιστα στην αποπεράτωσή του. με πρωτοβουλία του τοποποθετήθηκε το ξυλόγλυπτο τέμπλο και ολοκληρώθηκε ο εσωτερικός του διάκοσμος. το 1971, με πρόταση του ιδίου Μητροπολίτου διορίσθηκε Ιεροκήρυκας της Μητροπόλεως Αλεξανδρουπόλεως.

Το 1974 , μετά την απομάκρυνση του Μητροπολίτου Κωνσταντίου και την εκλογή του σημερινού Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Ανθίμου, ως Μητροπολίτου Αλεξανδρουπόλεως, διορίσθηκε Πρωτοσύγκελλος της Μητροπόλεως, θέση πού κατείχε μέχρι της προαγωγής του σε Μητροπολίτη Διδυμοτείχου το 1988.

Μητροπολίτης Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου εξελέγη υπό της Σεπτής Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος στις 15 Νοεμβρίου 1988, εις διαδοχήν του μετατεθέντος το 1986 στην Ιερά Μητρόπολη Νέας Σμύρνης προκατόχου του Μητροπολίτου Αγαθαγγέλου (Ταμουρατζάκη), διαποιμάναντος την Ιερά Μητρόπολη

Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου επί δωδεκαετίαν (1974-1986). Αυθημερόν ετελέσθη το Μικρό και Μεγάλο Μήνυμα ενώπιον της Ιεραρχίας και πλήθους λαού. Ἡ χειροτονία του εγένετο το Σάββατο 19 Νοεμβρίου 1988 στο Μητροπολιτικό Ναό Αθηνών από τον μακαριστό Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Σεραφείμ με τη συμμετοχή δεκαπέντε Αρχιερέων, πολλών κληρικών και πλήθους κόσμου, πού είχαν ταξιδέψει από τον Έβρο για νά παραστούν στο γεγονός.

Η ενθρόνιση του νέου Μητροπολίτου πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 29 Ιανουαρίου 1989 με την παρουσία πλήθους Ιεραρχών, κληρικών, των τοπικών αρχών και χιλιάδων λαού.

Περιληπτικά οι προτεραιότητες του νέου Μητροπολίτη, ως Ποιμενάρχου της ακριτικής μας επαρχίας, ήταν

- η ανέγερση νέου Καθεδρικού Ναού στην έδρα της Μητροπόλεως.
- η ανακαίνιση και ο καλλωπισμός των Ιερών Ναών,
- η στελέχωση του ιερού κλήρου με νέους κληρικούς,
- η ενίσχυση του φιλανθρωπικού έργου .
- η επαναλειτουργία των Εκκλησιαστικών Κατασκηνώσεων στην Ιερά Μονή Δαδιάς.
- η ίδρυση και λειτουργία Ραδιοφωνικού Σταθμού.
- η ανέγερση Πτωχοκομείου-Γηροκομείου στο Διδυμότειχο.
- η ανάδειξη των τοπικών αγίων.

Ο μακαριστός Μητροπολίτης Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου Νικηφόρος άμα τη ενθρονίσει του στο Διδυμότειχο διεπίστωσε την έλλειψη ενός μεγαλοπρεπούς ναού στο κέντρο της έδρας της Ιερᾶς Μητροπόλεως , όπου από αιώνες κυριαρχούσε το Τέμενος του Βαγιαζήτ. Γι’ αυτό, παράλληλα με τις άλλες ποιμαντικές υποχρεώσεις και δραστηριότητες άμεσα κινητοποιήθηκε για την ανέγερση ενός Ναού ανταξίου της ιστορίας του Διδυμοτείχου.

Στις 17 Ιουλίου 1992 εγένετο η θεμελίωση του νέου Ναού. Τα σχέδια ανέλαβε και εκπόνησε το επιτελείο του Καθηγητή της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Νικολάου Μουτσοπούλου, με την επιτόπια επίβλεψη του Αρχιτεκτονικού Γραφείου του μετέπειτα Δημάρχου Διδυμοτείχου κ. Χρήστου Τοκαμάνη. Σε σύντομο χρονικό διάστημα οι εργασίες άρχισαν και ολοκληρώθηκαν σε μία διετία και την Κυριακή 29 Μαΐου 1994, ο μακαριστός Μητροπολίτης Νικηφόρος τέλεσε τα εγκαίνια του μεγαλοπρεπούς νέου Καθεδρικού Ναού της Παναγίας της Ελευθερώτριας, πλαισιούμενος από τους Σεβ. Μητροπολίτες Μηθύμνης κ. Χρυσόστομο και Μυτιλήνης κ. Ιάκωβο. Ο νέος Καθεδρικός Ναός είναι μνημείο για την πόλη του Διδυμοτείχου αλλά και για

ολόκληρη τη Θράκη. Έχει μήκος 42 μέτρα, πλάτος 28 μέτρα και το ύψος του κωδωνοστασίου φθάνει τά 33 μέτρα και δεσπόζει της πόλεως και της ευρύτερης περιοχής. Μπροστά στο Ναό αργότερα στήθηκε ο χάλκινος ανδριάντας του τελευταίου βυζαντινού αυτοκράτορα Κωνσταντίνου του ΙΑ' Παλαιολόγου.

Μετά την ολοκλήρωση των βασικών οικοδομικών εργασιών και την απόδοση του Ναού στη λατρεία, συμπληρώθηκε σταδιακά ο εξωραϊσμός του με την τοποθέτηση τέμπλου και την αγιογράφηση του . Στον τρούλο του Ναού μέσα από ψηφίδες αναδεικνύεται ο Παντοκράτορας, περιστοιχιζόμενος από τούς Δικαίους και τούς Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης, έργο του καλλιτέχνη Παύλου Σαρφατή. Αργότερα ο ίδιος καλλιτέχνης απεικόνισε σε ψηφιδωτό, στην είσοδο του Ναού, τον μακαριστό Μητροπολίτη να προσφέρει γονυπετής τον Ναό στην Παναγία την Ελευθερώτρια, η οποία προστατεύει και σκεπάζει την πόλη του Διδυμοτείχου.

Ένα ακόμα μέλημα του μακαριστού Μητροπολίτου Νικηφόρου υπήρξε η ανάδειξη των τοπικών αγίων, πού με τη ζωή και το αίμα τους πότισαν το δένδρο της Εκκλησίας και με το παράδειγμά τους διατήρησαν την πίστη μας ζωντανή.

Με δικές του ενέργειες και σε συνεργασία με τα Θρακικά Σωματεία ύστερα από απόφαση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος ενεγράφη στις Αγιογραφικές Δέλτους της Ορθοδόξου Εκκλησίας ο Εθνοϊερομάρτυρας Κύριλλος Στ' Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ο εξ Αδριανουπόλεως , ο οποίος μαρτύρησε με απαγχονισμό στη γενέτειρά του στις 18 Απριλίου 1821. Το σεπτό του λείψανο ερρίφθη στον ποταμό Έβρο και ετάφη στο Πύθιο, από ευσεβείς χριστιανούς πού περισυνέλεξαν το λείψανό του και το ενταφίασαν. Προς τιμήν του στο Πύθιο ανηγέρθη Παρεκκλήσιο και τιμάται κάθε χρόνο η μνήμη του με λαμπρότητα την Κυριακή του Αντίπασχα.

Ως γνήσιο τέκνο της Θράκης ο μακαριστός Νικηφόρος δεν θα μπορούσε να μείνει αδιάφορος για την πνευματική και όχι μόνο προκοπή και πρόοδο της επαρχίας του. Έτσι το ενδιαφέρον του δεν περιορίστηκε μόνο στην ανέγερση και ανακαίνιση των Ναών, αλλά και στην πνευματική κατάρτιση και θωράκιση του ποιμνίου του. Σπουδαία υπήρξε η προσφορά του στην τοπική κοινωνία του Διδυμοτείχου με την παραχώρηση κτιριακού συγκροτήματος και εκτάσεως 160 στρεμμάτων για τη στέγαση της Σχολής Δοκίμων Αστυφυλάκων στο Διδυμότειχο.

Τίμησε τούς προκατόχους του Αρχιερείς με προτομές, καθιέρωση μνημοσύνων και αφιερώσεις γι’ αυτούς στο εγκόλπιο ημερολόγιο, πού κατ’ έτος εκδίδει η Ιερά Μητρόπολις.

Δική του έμπνευση και πρωτοβουλία υπήρξε η τοποθέτηση προτομής της θρακιώτισσας τραγουδίστριας του έπους του 1940 Σοφίας Βέμπο κοντά στο Ηρώο του Διδυμοτείχου.

Σε δύσκολες εποχές για τούς γειτονικούς βαλκανικούς λαούς οργάνωσε ανθρωπιστικές αποστολές με τρόφιμα, φάρμακα, ρουχισμό και άλλα είδη πρώτης ανάγκης στη Σερβία και τη Βουλγαρία. Εκπροσώπησε ωσαύτως την Εκκλησία της Ελλάδος, σε πολλές εκκλησιαστικές αποστολές στο εξωτερικό.

Εξεμέτρησε το ζήν στις 4 Οκτωβρίου 2009 και μετά από δύο ημέρες ενταφιάσθηκε ως Κτίτορας έμπροσθεν του Καθεδρικού Ναού Παναγίας Ελευθερωτρίας στο Διδυμότειχο. Μετά από λίγες ημέρες, στις 12 Οκτωβρίου 2009, εξελέγη διάδοχός του υπό της Σεπτής Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος ο μέχρι τότε Βοηθός Επίσκοπος Διαυλείας κ. Δαμασκηνός (Καρπαθάκης), ο οποίος ενθρονίσθηκε στο Διδυμότειχο στις 19 Νοεμβρίου του ιδίου έτους.

